

De Heer P. CRAHAY
Directeur van de Directie voor
Monumenten en Landschappen
Ministerie van het Brussels
Hoofdstedelijk Gewest - BROH
CCN-Vooruitgangstraat 80, bus 1
1035 Brussel

Brussel,

O/Ref: gm/BXL1.5/s.463
Bijlage : /

Mijnheer de Directeur,

Betreft : BRUSSEL (Laken). Koor van de voormalige Onze-Lieve-Vrouw kerk op het kerkhof van Laken. Stabiliteitswerken. Opvolging eensluitend advies van 18/10/2006.
Dossier behandeld door Mevr; M. Vanhaelen.

Op 9 september jl. nam een vertegenwoordiger van de KCML, samen met de DML, de Stad Brussel en de ontwerper deel aan een vergadering ter plaatse aangaande de vordering van de restauratiewerf van het koor van de Onze-Lieve-Vrouwkerk op het kerkhof te Laken.

Tijdens de vergadering werd de vordering van de werken uiteengezet en besproken. Zo kon worden vastgesteld dat de plaatselijke restauratie van de dakstructuur beëindigd is en de plaatsing van nieuwe leien in uitvoering. De restauratie van de gevels is momenteel aan de gang. Hierbij wordt naar een minimum aan steenvervanging gestreefd. Enkel waar grote stukken ontbreken, worden nieuwe stenen (meestal vulstukken) toegevoegd. Sterk geërodeerde stenen worden behouden indien er zich geen probleem van afwatering stelt. In geval van risico op waterstagnatie, wordt eerst onderzocht of de vorm van de steen aangepast kan worden met een herstelmortel van het type "zinkoxide mortel", vooraleer tot de optie steenvervanging over te gaan.

Voor de herstelling van de natuursteen wordt opnieuw Balegemse steen aangewend om een zo coherent mogelijk geheel te bekomen na restauratie.

De vooronderzoeken voor de binnenrestauratie en de restauratie van de muurschilderingen zijn ongeveer afgerond.

Algemeen genomen betreft het een bijzonder goed bestudeerde en zorgvuldige restauratie waarbij de nieuwe ingrepen op de bestaande materie tot een strikt minimum beperkt worden.

Een belangrijke vraag betreft de stabilisering van de gevels door middel van de plaatsing van kousankers in de tweede eerste traveeën. De KCML uitte reeds in haar eensluitend advies van 18/10/2006 haar voorbehoud over dit voorstel. Ze vroeg dit punt toen uit de aanvraag te weren in afwachting van een verdere analyse van de scheurvorming. Dat laatste is ondertussen gebeurd. De scheuren, die zich bevinden in het midden van de eerste twee traveeën en nagenoeg verticaal lopen, zijn het gevolg van een zetting van de voorgevel en manifesteren zich in de zones met de kleinste

weerstand, namelijk in het midden van de ramen of daar waar de muurdikte het kleinst is. Vandaag zijn de zettingen gestabiliseerd maar zijn de scheuren nog onderhevig aan kleine thermische cyclische bewegingen. Om deze bewegingen op te vangen en te vermijden dat de scheuren opnieuw zichtbaar zouden worden na de restauratie van de muurschilderingen, stelt de ontwerper voor alsnog over te gaan tot het plaatsen van de eerder voorziene kousankers ***De KCML is hier geen voorstander van. Ze meent dat het hier om een té zware ingreep gaat in verhouding tot het beoogde doel. Ze vraagt dan ook de ankers niet te plaatsen en bij de interieurrestauratie rekening te houden met de aanwezigheid van de scheuren.*** De zichtbaarheid van die scheuren kan zoveel mogelijk worden beperkt door ze zodanig te behandelen dat ze opgaan in het geheel (tint in functie van de aanpalende schilderingen), zonder ze volledig weg te willen werken. Op die manier blijven ze aanwezig en herkenbaar als de materiële getuigen van de geschiedenis van de kerk en van de grondige wijzigingen die deze in de 19^e doorstond (afbraak van het schip en realisatie van een nieuwe gevel).

Voor wat de restauratie van de muurschilderingen betreft, zullen de resultaten van het vooronderzoek weldra aan de DML en de KCML worden voorgelegd. In dit verband zal een nieuwe vergadering ter plaatse worden belegd waarop ook de KCML is uitgenodigd.

Met de meeste hoogachting,

A. VAN LOO
Secretaris

G. VANDERHULST
Wvd.Voorzitter